

15 Agost 1927

Ben car amic :

Era dissabte passat, a la nit, més aviat cap a la matinala. Una sega-
lar pagesia, amb una terrassa al davant. Lluna plena, mig velada. Al
lluny, cap a llevant, com una boirina platejada: el mar, en el golf de
Roses.- Això era a Cantallops, 14 km., terra enlindre de Figueras, al
bell redós del Pirineu.- A l'entorn d'una taula tres persones: Eudard
Toldrà, Francesc Martí i el vostre servent.- Hi havia davant per davant
del músic; una cadira buida; Era la del Poeta.- Von invocarem les brui-
xes de Llers perquè us fegin comparèixer desseguida; però la lluna ple-
na les tenia esteroidides i la cadira fou coberta amb un vel de recança.

I ací em teniu, ara, disposat a transmetre-us una part de les coses, pen-
sades, dites i comentades.- La part més important, naturalment.- Vos ja
sabem que la junta havia estat convocada per tal de fer un canvi d'im-
pressions sobre la part literària del Giravolt de Maig.- De moment que
tinquem a les mans tot el llibre -- amb més il·lusió que un infant amb
un bon préssec -- varem considerar indispensable aquest "tête-à-tête" i
l'organitzarem amb la màxima rari-esa possible.-

Parlem primer de la totalitat de l'obra: Entusiasme general. La fà-
bula excel·lent: molt divertida i molt teatral.- L'estructura, be, tam-
bé; molt bé.- De l'estil, llenguatge i tot el que afecta al Poeta, no
cal parlar-ne: Dignes completament del seu autor.- Bé, de primera.-
Estem molt contents sota molts aspectes, i un d'ells, de que sigui pos-
sible un petit exquisit joell com aquest en català.- En Toldrà està
completament absorbit, ni quan festejava vivia tant obsessionat.- I
això que el festeig d'en Toldrà..... Bé, ja en parlarem un altre dia.-

Passem, ara, al comentari per escones: Vos tinqueren la gentilesa d'
invitar al Músic i als organitzadors a nostre judici.- Nosaltres, si no
hagués estat així, també probablement l'hauriem enès; però la vostra
deficiència ens col·loca ara en un pla qui-sap-lo més desenbarassat. Us
parlarem sincerament, amb una sinceritat gens afectada: Es tracta, al
capdell, d'una quantia de detalls sobre els quals, si haguéssiu estat a
Cantallops diumenge, estem segurs que ens hauriem posat d'acord molt
depressa.-

Escena primera: Tant és el problema més difícil que a'ens ha presen-
tats. L'hem meditat atentament, aquesta escena.- La vostra indi-
cació de que podria ésser una escena parlada, va fer-nos entendre que
vos també hi veieu alguna diferència amb la resta de l'obra. Veiem: A quin
objecte té aquesta escena? Donar ambient a l'obra, orientar l'audito-
ri respecte al caracter dels personatges i iniciament del trastorn pri-
mordial que constitueix el moll de l'os de la comèdia. És que és nece-

ssària aquesta tasca inicial? Pot ésser no tant com això: L'ambient de l'obra queda creat rapidament i la presentació de cada personatge, l'heu feta ja prou explícita, en la respectiva escena.- Hi ha, demés, l'eloquència del vestit, la caracterització, etc.- En resum: nosaltres, sota la lluna plena d'agost, creiem que pot, millor dit, que cal suprimir la primera escena -- i això ho diem amb una gran recança, puix que és un dels fragments literàriament més bells de l'obra, plena de moments deliciosos.- La solució de recitar-la, enc que sigui posant-hi un fons de música, no ens semblamolt encertada, sobre tot, tractant-se d'una primera escena d'una obra lírica.- Hi ha, tant mateix, un punt de convergència, si és que vos creguessiu que comensar directament amb la segona escena -que passaria a ésser la primera - és més radical: Es començar a l'obra un pròleg, recitat, que un actor diria a cortina closa, abans d'inaugurar de comensar el joc escènic.- Això seria de primera, tant més quan podria segurament aprofitar-se algunes de les bones coses contingudes en la vostra primera escena.- Atès el caràcter de l'obra, aquest pròleg no desdiria gens i vos en f'rieu, n'estem segurs, una d'aquestes peces que s'en van directament a les antologies.-

Escena ex-segona

----- Perfectament. Si no creieu necessari el pròleg --nosaltres ens permetem recomanar-us-el, caldria, pot-ser, posar en boca de Jovita algunes paraules que acabessin de donar idea de que Rosaura és tota una ballarina:- En aquesta escena en tindrà hi veu: Una ària de Rosaura "El meu cor ve a dormir en la peresa" i la resta, en recitativa.

Escena ex-tercera

----- Perfecta. Hi haurà una ària de ténor. "Jo qui sap quines dèries tenia"

Escena ex-quarta

----- El marne-duc serenada. Arriscadíssim, musicalment; però d'un gran efecte. Serà un dels moments de l'obra.-

Escena ex-cinquena

----- Cortida de Perot: Hauria tenir més amplitud.- Les paraules inicials, que constitueixen un recitatiu, ja estan bé; però hauria de venir desseguida una cançó blasfemant la vida de bandoler, amb tres o quatre estrofes, amb un refrà, com és ara "Ai, la vida del bandoler".- Seria molt interessant que els versos fossin de vuit síl·labes. A aquesta cançó podria donar-se-li una reminiscència popular, d'entre d'un caràcter molt còmic, naturalment.-

Escena ex-sixena

----- Perot-Jovita.- Bé, molt bé.- La cançó de lladres que ací canta Jovita, podria ésser com una rèplica a la cançó de blasme de la sortida de Perot.

Escena ex-setena

----- Molt bé.- aquest Golferic, si poden comptar amb en Vendrell, cosa complicadíssima, però per a la qual ja a hores d'ara estem treballant, serà un èxit.- Hi haurà pos ible-

ment un arruïament de me. Però el del nostre cursiu nostre mulet;
però no serà res...

Segona o-vulturna. Dos col·lectors--nosaltres-- a primera part d'aquesta
simetria entre les pautes del sembrarista i la ballarina. I, posats
a fer, seria oportunitat de reduir el metre a un numero menor de sil·la-
bas, amb lo qual la miqueta pren un més detallat aquella lletresca
que ha d'escor-la escorlent... Obre tot aquest detall de la llargada del
tre, us el recordem amb veu encalliment... El final, molt rebé... El fin-
ra una sepona arruïada de nos del bon metre carissim; que hi feren, si
en el bellu arruïament tenien bec les oques! Un dir "el final" mi-
dit tot el que la rotunditat a l'escena del bas)

Segona ex-novena. El relat de cometo no d'all legat-se... tres o quatre
comitiva que ha vist, l'impressió que n'ha rebut, que eren vuit, i
eren deu o quinze o vint, etc... aquest relat ha de fer-se amb lletres, i
sera elló que la font de ventura en diran "monstruo" seient

tres brogues
que es troben
en tres
del que
cubertic
cubertic

Us clar que si la lletres no es una mica llarga, en un instant quedare
despatxat el relat i el public no haurà atribuït a donar-se compte del
que os trobta... Perlo aïó ha d'ant tan depressa com sigui possible
pronunciar-lo...

La receta de l'obra molt bé, molt bé, també. No ha existit el fet
de que, suprimint la primera escena, haves només haurí de servir al fi-
nal. Com que s'ovicia ja l'annua, tot hom es donaria compte de que és un
citat, de forma que la receta s'arruïa a dirre, fora no s'arruïa cap tras-
form a la bona comprensió de l'obra...

I heus-ho-aquí... això és tot el que hem creat necessari dir-us...
us volen fer remarcar que, més que servir els interessos del music, ens
hem captivat, dintre de les nostres maneres de veure i entendre, de que
l'obra queda tot lo arruïnada possible... Estem encantadíssims i pensen
que sera una cosa d'aquelles que s'en parlara, sobre tot el tenim la bo-
na sort de poder-la muntar bé, com es la nostra il·lusió... Ja us tlin-
arem al corrent del que pensen fer respecte a "miso en scene". Deis in-
terprets... deu meu, aquí sera el conflicte... Però hi posarem els deu
centists i tots els nostres recursos... Ja ens direu que us en sembla de
tot aquest missal... A

15 Agost 1927

Ben car amic :

Era dissabte passat, a la nit, més aviat cap a la matinada. Una secular paguesia, amb una terrassa al davant. Lluna plena, mig volada. Al lluny, cap a llevant, com una boirina platejada: el mar, en el golf de Roses.-- Això era a Cantallops, 14 km., terra endintre de Figueres, al bell redós del Pirineu.-- A l'entorn d'una taula tres persones: Eudard Toldrà, Francesc Martí i el vostre servent.-- Hi havia davant per davant del Músic, una cadira buida: Era la del Poeta.-- Prou invocarem les brui-xes de Llers perquè us fessin comparéixer desseguida; però la lluna plena les tenia estemordides i la cadira fou coberta amb un vel de recansa.

I ací em teniu, ara, disposat a transmetre-us una part de les coses pensades, dites i comentades.-- La part més important, naturalment.-- Vos ja sabeu que la junta havia estat convocada per tal de fer un canvi d'impressions sobre la part literària del Giravolt de Maig.-- De moment que tingurem a les mans tot el llibre --amb més il.lusió que un infant amb un bon préssec-- varem considerar indispensable aquest "tête-à-tête" i l'organitzarem amb la màxima rapidesa possible.--

Parlem primer de la totalitat de l'obra: Entusiasme general. La fàbula excel.lent: molt divertida i molt teatral.-- L'estructura, be, també; molt bé.-- De l'estil, llenguatge i tot el que afecta al Poeta, no cal parlar-ne: Dignes completament del seu autor.-- Bó, de primera.-- Estem molt contents sota molts aspectes, i un d'aills, de que sigui possible un petit exquisit joiell com aquest en català.-- En Toldrà està completament absorbit, ni quan festejava vivia tant obsessionat.-- I això que el festeig d'en Toldrà..... Bó, ja en parlarem un altre dia.--

Passem, ara, al comentari per escenes: Vos tingueren la gentilesa d'invitar al Músic i als Organitzadors a emetre judici.-- Nosaltres, si no hagués estat així, també probablement l'hauriem emès; però la vostra delicadesa ens col.loca ara en un pla qui-sap-lo més desenbarassat. Us parlarem sincerament, amb una sinceritat gens afectada: Es tracta, al capdell, d'uns quants detalls sobre els quals, si haguéssiu estat a Cantallops diumenge, estem segurs que ens hauriem posat d'acord molt depressa.--

Escena primera: Planteja el problema més difícil que s'ens ha presentat. L'hem meditada atentament, aquesta escena.-- La vostra indicació de que podria ésser una escena parlada, va fer-nos entendre que vos també hi veieu alguna diferència amb la resta de l'obra. Veïam: ¿quin objecte té aquesta escena? Donar ambient a l'obra, orientar l'auditori respecte al caracter dels personatges i iniciament del trastorn primaverat que constitueix el moll de l'os de la comèdia. ¿Es que és nece-

ssària aquesta tasca inicial? Pot ésser no tant com això: L'ambient de l'obra queda creat rapidament i la presentació de cada personatge, l'heu feta ja prou explícita, en la respectiva escena.- Hi ha, demés, l'eloquència del vestit, la caracterització, etc.- En resum: nosaltres, sota la lluna plena d'agost, creiem que pot, millor dit, que cal suprimir la primera escena -- i això ho diem amb una gran recansa, puix que és un dels fragments literariament més bells de l'obra, plena de moments deliciosos.- La solució de recitar-la, enc que sigui posant-hi un fons de música, no ens semblamolt encertada, sobre tot, tractant-se d'una primera escena d'una obra lírica.- Hi ha, tant mateix, un punt de convergència, si és que vos creguessiu que comensar directament amb la segona escena -que passaria a ésser la primera - és massa radical: Es posar a l'obra un pròleg, recitat, que un actor diria a cortina closa, abans d'entrar a comensar el joc escènic.- Això seria de primera, tant més quan podria segurament aprofitar-se algunes de les bones coses contingudes en la vostra primera escena.- Atès al caràcter de l'obra, aquest pròleg no desdiria gens i vos en farieu, n'estem segurs, una d'aquestes peces que s'en van directament a les antologies.-

Escena ex-segona

----- Perfectament. Si no creieu necessari el pròleg --nosaltres ens permetem recomanà-us-el, caldria, pot-ser, posar en boca de Jovita algunes paraules que acabessin de donar idea de que Rosaura és tota una ballarina.- En aquesta escena en Toldrà hi veu: Una ària de Rosaura "El meu cor va a dormir en la peresa" i la resta, en recitatiu.

Escena ex-tercera Perfecta. Hi haurà una ària de tenor: "Jo qui sap quines dèries tenia"

Escena ex-quarta El magne-duo serenada. Arriscadíssim, musicalment; però d'un gran efecte. Serà un dels moments de l'obra.-

Escena ex-cinquena Sortida de Perot: Hauria ^{de} tenir més amplitud.- Les paraules inicials, que constitueixen un recitatiu, ja estan bé; però hauria de venir desseguida una cançó blasmant la vida de bandoler, amb tres o quatre estrofes, amb un refrà, com és ara "Ai, la vida del bandoler".- Seria molt interessant que els versos fossin de vuit síl·labes. A aquesta cançó podria donar-se-li una reminiscència popular, dintre d'un caràcter molt còmic, naturalment.-

Escena ex-sisena Perot-Jovita.- Bé, molt bé.- La cançó de lladres que ací canta Jovita, podria ésser com una rèplica a la cançó de blasme de la sortida de Perot.

Escena ex-setena Molt bé.- Aquest Golferic, si podem comptar amb en Vendrell, cosa complicadíssima, però per a la qual a hores d'ara estem treballant, serà un èxit.- Hi haurà pos ible-

ment un arrufament de nas. Serà el del nostre caríssim Mestre Millet; però no serà res.--

Escena ex-vuitena Duo Golferic-Rosaura.-- a primera part d'aquesta
----- escena queda massa trencada. Convindria una major simetria entre les paraules del seminarista i la ballarina. I, posats a fer, seria oportuníssim reduir el metre a un numero menor de síl.labes, amb lo qual la música pren amb més facilitat aquella lleugeresa que ha d'ésser-li escaient.-- Sobre tot aquest detall de la llargada del vers, us el recomanem amb ver encariment.-- El final, molt rebé.-- hi haurà una segona arrufada de nas del bon mestre caríssim; que hi farem, si en el segle XVIII també tenien bec les oques! (En dir "el final" vui dir tot el que fa referència a l'escena del bec)

Escena ex-novena El relat de Corbetó ha d'allargar-se.-- Tres o quatre
----- estrofes pel cap baix, explicant el seu pànic, la comitiva que ha vist, l'impressió que n'ha rebut, que eren vuit, que eren deu o quinze o vint, etc.-- Aquest relat ha de fer-serapidíssim, i segons allò que la gent de teatre en diuen "monstruo" següent:

Tres triques
tres troques
que en mengen
garrofes.
Les potes
del rue
catacrie
catacruc

Es clar que si la lletra no es una mica llarga, en un instant quedarà despatxat el relat i el public no haurà arribat a donar-se compte del que os tracta.-- Perque això ha d'anar tan depressa com sigui possible pronunciar-ho.--

La resta de l'obra molt be, molt bé, també. No us engunii el fet de que, suprimida la primera escena, Marco només haurà de sortir al final. Com que Jovita ja l'anuncia, tothom es donarà compte de que és un criat, de forma que la seva aparició a darrera hora no aportarà cap trastorn a la bona comprensió de l'obra.--

I heus-ho-ací.-- Això és tot el que hem gregut necessari dir-us.-- Us volem fer remarcar que, més que servir els interessos del músic, ens hem captivat, dintre de les nostres maneres de veure i entendre, de que l'obra quedi tot lo arrodonida possible.-- Estem encantadíssims i pensem que serà una cosa d'aquelles que s'en parlarà, sobre tot si tenim la bona sort de poder-la muntar bé, com és la nostra il.lusió.-- Ja us tindrem al corrent del que pensem fer respecte a "mise en scène". Dels intèrprets.... Déu meu, ací serà el conflicte.-- Però hi posarem els deu sentits i tots els nostres recursos.-- Ja ens direu que us en sembla de tot aquest missal.-- records molt efussius d'en [nom] [nom]